

Роздуми на прочитану книгу від головного бібліографа ОННБ, заслуженого працівника культури України - Єфімової Анни Іванівни

Насамперед привертає увагу читача той факт, що авторський колектив, який працював над цією книгою, складає 16 непересічних осіб, кожна з яких є фахівцем високого класу в царині політики, економіки, культури та мистецтва. Керівником авторського колективу є Олександр Реєнт. Саме напрацювання фахівців різних галузей науки щодо моделей дослідження та характеризування міста дали змогу створити цю книгу. Адже міста України — досить складний об'єкт для вивчення і автори прагнули вловити ті зміни, що відбулися внаслідок складної взаємодії природних, матеріальних, політичних, соціальних, культурних факторів і стали тривкими.

Пропонована книга — це спроба нової візії перетворень, яких зазнали міста України на довговіковому і довготривалому шляху. Зараз настав такий час, коли українська історіографія “повертається обличчям до міста”. Унікальність і неповторність українських міст сягає століть. Вона зумовлена тривалим перебуванням міст у складі різних держав, специфікою політичного устрою, відмінностями природно-географічного положення. Фахівці, які створили цю книгу, закликають накопичувати знання, фактографічні дані, фіксувати події і явища, які відбуваються у кожному українському місті. І ця різнобарвна мозаїка зливається в одну цілісну картину не тільки минулого, а й сьогодення, яке сягає в майбутнє.

У книзі використано листівки та фотографії, опубліковані у XIX – на початку XX ст. в альбомах, путівниках, довідниках та інших виданнях, а також зображення, що знаходяться у суспільному надбанні. З них дивиться на читача середньовічне місто з його неодмінними укріпленнями, вузькими темними вуличками та антисанітарією.

І хоча потроху формувалося місто модерне — відкрите для розвитку, нових технологій, соціокультурних та управлінських відносин і практик, всі ці листівки і фотографії являють очам читача до цього в серці різні міста: малознайомі вулиці Чугуєва (1886 р.), вид на місто Чернігів та ріку Десну (поч. XX ст.), міську управу Кременчука (поч. XX ст.), пам'ятник слави в Полтаві (поч. XX ст.), загальний вид Білої Церкви та Умані (1889 р.), загальний вид Кременця (1886 р.), вулиці Бердичева (поч. XX ст.), загальний вид Ялти (1902 р.), загальний вид Чигирини (1902 р.), річка Тетерів, на якій стоїть Житомир (поч. XX ст.), міська дума Херсона (поч. XX ст.), міська дума Києва (1912 р.), Соборна площа м. Черкаси (поч. XX ст.), вулиці Полтави (поч. XX ст.), літнє приміщення купецького зібрання у Києві (1912 р.), винокурний завод Немирова, Поштова вулиця Винниці (поч. XX ст.), загальний вид Кам'янці-Подільського (1902 р.), загальний вид Бахмута (поч. XX ст.), види Луганська (поч. XX ст.), Саксаганський рудник Кривого Рогу (поч. XX ст.), міст через р. Інгул поблизу Єлисаветграда (1898 р.), Феодосія (1868 р.), Конотоп, Керч (1902 р.), Базарна площа (поч. XX ст.), Миколаїв, порт, елеватор (поч. XX ст.) та безліч інших матеріалів. А як гріють душу справжнього одесита листівки, де зображені бактеріологічна станція (поч. XX ст.), одеська біржа (поч. XX ст.), вид на Одесу з моря (1902 р.), Одеська публічна бібліотека (поч. XX ст.), бульварні сходи в Одесі (1902 р.), Миколаївський бульвар (1902 р.), міський оперний театр (поч. XX ст.).

Книга розповідає нам про те, як в умовах небаченої до цього трансформації публічного та приватного життя, суспільно-політичної, соціально-економічної та культурно-освітньої сфер міста України впродовж кінця XVIII- початку XX ст. перетворювалися на індикатор настроїв та смаків, безальтернативний рушій ідей та цінностей, символ успішності та щастя.

